

Goede Doelen Nederland doet oproep tot dialoog overheid en goede doelen

“Een gezonde democratie kan niet bestaan zonder actief burgerschap”, een uitspraak van Herman Tjeenk Willink die te lezen valt in de nieuwe uitgave van Goede Doelen Nederland : *Wat maakt goede doelen onmisbaar voor onze samenleving*. Dat is precies wat Margreet Plug, directeur-bestuurder van Goede Doelen Nederland, bepleit ten overstaan van een panel van -overwegend- politici tijdens de bijeenkomst donderdag 21 maart jl. in Nieuwspoort Den Haag. “Een pluriforme democratie floreert bij de gratie van samenwerking tussen overheid, markt en civil society. Erken daarom de waarde van goede doelen en veranker dat in beleid,” luidt haar oproep.

Een vruchtbare samenwerking en een inhoudelijke dialoog komen pas tot bloei als je in elkaar investeert en oprechte interesse toont. Ter inkleuring luisterden meer dan 100 aanwezigen naar verhalen van vrijwilligers van de Dierenbescherming, de KNRM en Rode Kruis, over de voldoening en dankbaarheid die ze ervaren, maar ook de aangrijpende momenten die ze geregeld meemaken en de schrijnende situaties van leed bij mensen én dieren die ze tegenkomen. “Momenten die je altijd bij zullen blijven zoals het surfdrama bij Scheveningen”, aldus een van de KNRM-vrijwilligers.

Functies van goede doelen

Goede Doelen Nederland heeft de uitgave samengesteld voor eenieder die wil kennismaken met de sector, niet in de laatste plaats politici die verantwoordelijk zijn voor wetgeving, die de sector soms flink in de weg kunnen zitten. Naar analogie van de bijenkorf wordt de onmisbaarheid van goede doelen in het boek zeer treffend beschreven en met overtuigende voorbeelden geïllustreerd.

Aan de hand van een model met twee dimensies en zes functies beschrijft het boek wat goede doelen zo onmisbaar maakt voor de samenleving. Bedenk eens hoe onze samenleving eruit zou zien zonder het werk van goede doelen: “Nederland zou knarsend en piepend tot stilstand komen” stelt Kees Zevenbergen, voormalig directeur Cordaid. De zes functies zijn geïllustreerd met tal van praktijkvoorbeelden van goede doelen.

De twee dimensies geven goede doelen een even unieke als onderscheidende positie: niet alleen *maken* goede doelen de samenleving beter, ze *vórm*en ook die samenleving. Deze laatste, de sociale dimensie, bestaat uit *voldoening en zingeving* gezien vanuit het individu, zorgt voor *sociale cohesie* tussen groepen mensen en bevordert de *veerkrachtige* samenleving. “Je inzetten als vrijwilliger opent je ogen en leidt tot meer begrip voor de ander”.

Ter verbeelding van de functies van de eerste dimensie waren er drie inleiders. Kapitein Harm Slomp (Leger des Heils) belichtte de ‘Warme kamers’ van het Leger des Heils als voorbeeld van de functie *helpen en oplossen*. *Innovatie en (systeem)verandering* werd door Suzanne Laszlo geïllustreerd a.d.h.v. een programma van Unicef dat scholen bouwt in Ivoorkust van plastic afval. En de gezondheidsfondsen voor Rookvrij slaagden er met continu *signaleren en agenderen* in dat we op weg zijn naar een Rookvrije Generatie, zo schetste Károly Illy (Longfonds).

Panelgesprek over relatie overheid – goede doelen

Aan een panelgesprek onder leiding van Frenk van der Linden over de verhouding goede doelen en overheid namen deel: Tweede Kamer-leden Wendy van Eijk (VVD), Suzanne Kröger (GL-PvdA), Henk Vermeer (BBB) en Nicolien van Vroonhoven (NSC). Naast deze politici hadden Eduard Nazarski

(Voorzitter RvT Pax, adviseur St. Vluchteling, lid Commissie Mensenrechten) en Marianne de Visser (voormalig WRR-raadslid en co-auteur Filantropie op de grens van overheid en markt) ook zitting in het panel. .

Zonder wrijving geen glans

In een goede verstandhouding mag het af en toe ook schuren, was al snel de communis opinio. De maatschappelijke krachten in de driehoek overheid, markt en civil society houden in de ideale wereld elkaar in *evenwicht*, maar zijn tegelijkertijd ook elkaars *tegenwicht*. “Veel vernieuwing komt van maatschappelijke organisaties die kritisch zijn op de overheid”, aldus Eduard Nazarski. “Goede doelen moeten ook luis in de pels zijn”, beaamt Rien van Gendt, adviseur filantropie. Dit tegenwicht wordt soms ervaren als hinderlijke ‘tegenmacht’, zeker als partijen naar de rechter stappen. “Toch is het belangrijk dat maatschappelijke organisaties kritisch kunnen zijn, ook via de rechtspraak. Dan is het aan de rechterlijke macht om dat te toetsen en er een uitspraak over te doen”, bepleitten zowel Suzanne Kröger (GL/PvdA) als Margreet Plug.

Inderdaad, zegt Marianne de Visser: “Zonder wrijving geen glans. De overheid moet tegen een stootje kunnen. En dingen die in eerste instantie schuren, worden later door de overheid nogal eens overgenomen.” Nicolien van Vroonhoven (NSC) merkt daarbij op: “Laten we waken voor polarisering; overheid en samenleving moeten elkaar juist versterken.”

Zelfregulering

De goedbedoelensector is zelfregulerend, daarmee is niet gezegd dat alles goed gaat. Ze moet o.a. oog houden op de consumentenbescherming. De overheid moet de sector scherp houden en optreden als er excessen plaatsvinden. Tegelijk wil je niet dat de goeden (99%) onder de kwaden (1%) lijden. Wetgeving moet proportioneel zijn. “Laten we accepteren dat er altijd een paar boeven zijn, maar wel blijven uitgaan van een samenleving van vertrouwen”, aldus Henk Vermeer (BBB).

Geef goede doelen de ruimte

“Er zit een enorme positieve kracht in de samenleving, waar we juist in ingewikkelde tijden zoals we die nu meemaken, dubbel naar verlangen.” Aldus Alexander Rinnooy Kan. Suzanne Kröger (GL/PvdA) sluit daarop aan “Die energie moeten we dus vertalen naar het beleid dat we voeren, en de ruimte beschermen die maatschappelijke organisaties nodig hebben.”

Steeds vaker neemt de overheid maatregelen die, bedoeld of onbedoeld, de ruimte om te geven en steun te vragen inperken. “Goede doelen, maar ook allerlei andere organisaties uit het maatschappelijk middenveld, zoals sportverenigingen, zijn het cement in de samenleving; toch komt regeldruk soms ook terecht bij organisaties waar het niet voor bedoeld is”, beaamt Wendy van Eijk (VVD). Praktijktoetsen voor nieuwe wet- en regelgeving en het betrekken van de sector zou deze onbedoelde effecten moeten inperken.

Een dossier waar in dit verband bij wordt stil gestaan, zijn de goede doelen loterijen. Onder meer Suzanne Laszlo (Unicef) en Michael Rutgers (voormalig directeur Longfonds) bepleitten: “De afdracht van goede doelen loterijen is van wezenlijk belang voor de sector. Natuurlijk moet er iets gedaan worden aan gokverslaving ten gevolge van risicovolle online kansspelen, die sinds de liberalisering van de markt vaker voorkomt, maar schaadt daarbij de goede doelen loterijen niet.” Dit signaal werd opgepakt door zowel VVD als NSC. Van Vroonhoven (NSC): “Maak onderscheid tussen de risicovolle en risicoarme loterijen.”

Overheid en goede doelen hebben elkaar nodig

“De overheid heeft de filantropie nodig. Ze ziet zelf niet alles en is ook niet in staat om alles op te lossen”, zegt Marianne de Visser. “Geef goede doelen daarom de ruimte.” Maar goede doelen hebben de overheid ook nodig. Een paar voorbeelden. *De Alliantie Rookvrij* brengt een rookvrije beweging op gang, maar heeft de overheid nodig voor het bekrijzen en het aanpakken van vapes en de desinformatie daarover vanuit de industrie: “Vapes? Laat je door de tabaksindustrie niet *voppen*”, vatte Frenk van der Linden de oproep van Károly Illy gevat samen. *De vrijwilligers van de dierenambulance*, die zich dag en nacht inzetten, roepen de politiek op: wij zijn hulpverleners, geef ons een blauw zwaailicht. En vanuit *Unicef* kwam het pleidooi: houd naast humanitaire en noodhulp ook oog voor ontwikkelingshulp, die voor de korte én lange termijn inzet allebei noodzakelijk zijn.

Dialog

De boodschap van deze middag was duidelijk: in dialoog met elkaar kunnen de overheid en goedbedoelensector, ieder vanuit de eigen verantwoordelijkheid, in nauwe samenwerking de kwaliteit van onze samenleving verbeteren. Nicolien van Vroonhoven (NSC): “We zijn als politiek geholpen door dit gesprek vaker te voeren. We zijn als NSC voor een actieve samenleving. Geef aan wat je nodig hebt, kom naar ons toe.” Alleen met elkaar kunnen duizenden fraaie bloemen blijven bloeien in het land van goeddoen.

Het boek kun je [hier](#) downloaden. Alle ingezonden voorbeelden van goede doelen, vind je [hier](#)



Verslag Baukje Stam (adviseur impact- en marketingstrategie). Baukje Stam en Impact House Grant Thornton tekenden voor onderzoek & ontwikkeling ten behoeve van het boek.